

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Departament Ekonomii Społecznej
Dyrektor
Andżelika Wardęga

DES-III.453.87.2023.AS/JK
Warszawa, dnia 16 listopada 2023 r.

wg. rozdzielnika

Szanowni Państwo,

w związku ze zgłaszanymi wątpliwościami w zakresie weryfikacji spółek akcyjnych oraz spółek z ograniczoną odpowiedzialnością jako podmiotów ekonomii społecznej, o których mowa w art. 2 pkt 5 lit. f ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1287 oraz 1429), dalej: „ustawa o ES”, tj. podmiotów jednocześnie uprawnionych do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego, przedstawiam stanowisko Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w tym zakresie. Przedmiotowe stanowisko jest zgodne ze opinią organów właściwych w zakresie pożytku publicznego - Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i w zakresie KSH - Ministerstwa Sprawiedliwości.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o ES o status przedsiębiorstwa społecznego może ubiegać się podmiot ekonomii społecznej, o którym mowa w art. 2 pkt 5 lit. a oraz d-f oraz jednostka tworząca podmiot ekonomii społecznej, o której mowa w art. 2 pkt 3 ustawy o ES. Wśród podmiotów ekonomii społecznej, uprawnionych do wystąpienia z wnioskiem o przyznanie statusu przedsiębiorstwa społecznego znajdują się podmioty wskazane w art. 3 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571), dalej: „ustawa o pożytku”, tj. spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz.U. z 2022 r. poz. 1599, z późn. zm.), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

W świetle obowiązujących przepisów zarówno spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jak i spółka akcyjna mogą być utworzone w każdym celu dozwolonym przez prawo. Wspólny cel realizowany przez wspólników/akcjonariuszy w ramach spółki nie musi mieć charakteru gospodarczego. Cel ten może mieć charakter zarobkowy (polegający na prowadzeniu przedsiębiorstwa) jak i niezarobkowy, ale gospodarczy (prowadzenie działalności gospodarczej niemającej charakteru zarobkowego, czyli tzw. działalności gospodarczej not for profit), a także prowadzenie działalności nie będącej działalnością gospodarczą (czyli działalności non profit).

Z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jasno wynika, jakie wymogi powinna spełnić spółka akcyjna albo spółka z o.o., aby mogła zostać uznana za spółkę not for profit. Zatem spółka not for profit, zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 4 ustawy o pożytku powinna spełnić jednocześnie następujące wymogi:

1. nie działać w celu osiągnięcia zysku,
2. przeznaczać całość dochodu na realizację celów statutowych, oraz
3. nie przeznaczać zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Obecnie obowiązujące przepisy kodeksu spółek handlowych nie przewidują jednak, aby obligatoryjnym elementem umowy/statutu spółki - była informacja o celu, w którym spółka została utworzona (por. art. 157 i art. 304 ustawy z dnia 15 września 2000 r. kodeks spółek handlowych Dz. U. z 2022 r. poz. 1467, z późn. zm.). Również art. 3 ust. 3 pkt 4 ustawy o pożytku nie nakłada obowiązku wprowadzenia do umowy/statutu spółki żadnej z ww. w pkt 1-3 informacji. Jednakże doktryna i orzecznictwo wskazują, że umowa/statut spółki, o której mowa w art. 3 ust. 3 pkt 4 ustawy o pożytku, powinny wyraźnie wyłączać prawo wspólnika/akcjonariusza do udziału w zysku w spółce (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Katowicach z dnia 1 czerwca 1994 r. (SA/Kr 2647/93, PG 1994, nr 5, s. 24; A. Kidyba [w:] Komentarz aktualizowany do art. 301-633 Kodeksu spółek handlowych, LEX/el. 2023, art. 347), a także wskazywać, że zysk ten zostanie przeznaczony na realizację celów statutowych. Jeżeli chodzi natomiast o pozostałe przesłanki wskazane w art. 3 ust. 3 pkt 4 ustawy o pożytku to w doktrynie prezentowane jest podobne stanowisko, zgodnie z którym również taka informacja powinna znaleźć się w umowie/statucie spółki. Wskazuje się bowiem, że „formalnie nie ma przeszkód, aby spółki prawa handlowego (spółki akcyjne i spółki z o.o.) mogły prowadzić działalność pożytku publicznego, pod warunkiem że taka spółka nie działa w celu osiągnięcia zysku, przeznacza całość dochodu na realizację celów statutowych i nie przeznacza zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników. Powyższe powinno wprost wynikać z umowy albo statutu spółki" (tak G. P. Kubalski, B. Skobel, Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Komentarz, Warszawa 2020). Pogląd taki wydaje się uzasadniony zarówno z punktu widzenia bezpieczeństwa obrotu, jak i konieczności zapewnienia zgodnego z prawem wydatkowania środków publicznych, np. w przypadku ewentualnego ubiegania się przez taki podmiot o środki z budżetów organów administracji publicznej.

Reasumując, warunkiem uznania spółki akcyjnej lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za podmiot ekonomii społecznej, o którym mowa w art. 2 pkt 5 lit. f ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, jest pozytywna weryfikacja umowy lub statutu spółki w zakresie zapisów wskazujących, że spółka nie działa w celu osiągnięcia zysku, przeznacza całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznacza zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników (tzn. statut bądź umowa spółki musi zawierać wszystkie wyżej wymienione przesłanki).

Z wyrazami szacunku
Andżelika Wardęga
Dyrektor
Departamentu Ekonomii Społecznej
/- podpis elektroniczny-/

Otrzymują:

1. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Subregionu Środkowego i Południowego województwa opolskiego
2. Podkarpacki Regionalny Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
3. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Mazowsza Płockiego
4. Razem - inicjatywy z obszaru ekonomii społecznej
5. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej przy Centrum OPUS
6. OWES FISE BORIS FRSO
7. Dolnośląski Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej
8. Rzeszowski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (ROWES)
9. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Debrzno subregion południowy woj. Pomorskiego
10. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej TŁOK
11. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w subregionie kaliskim
12. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Olsztynie
13. Centrum KLUCZ
14. Mazowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
15. Wielkopolskie Centrum Ekonomii Społecznej
16. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej obszaru bielskiego
17. Dolnośląski Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej
18. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Obszaru Rybnickiego
19. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Zielonej Górze
20. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
21. Leszczyński Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
22. PROFES - Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w województwie opolskim
23. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej dla subregionu jeleniogórskiego
24. Wielkopolski Ośrodek Ekonomii Społecznej
25. OWES ETAP
26. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Jaśle
27. Dolnośląski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Legnicy
28. "Świętokrzyski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w skrócie ŚOWES"
29. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Gorzowie Wielkopolskim
30. Podbeskidzki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
31. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Ełku
32. Regionalny Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej
33. Regionalny Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej 2.0
34. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Elblągu
35. OWES Subregionu Środkowo - Południowego
36. Świętokrzyski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w skrócie ŚOWES
37. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Dobra Robota na obszar metropolitalny
38. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
39. Jurajski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
40. "NOWES"
41. Podkarpacki Regionalny Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej 2.0 (PROWES 2.0)
42. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Subregionie Bielskim
43. OWES Modrzew
44. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej na subregion Metropolitalny Południowy
45. Sieć Zachodniopomorska Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (SZOWES)
46. Kielecko - Ostrowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
47. OWES FRSO SOKIAL BIURO
48. Łomżyński Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
49. OWES "Ja-Ty-My"

- 50. Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
- 51. Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
- 52. Kujawsko-Pańskie Centrum Ekonomii Społecznej
- 53. Kociewsko-Nadwiślański Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
- 54. OWES subregionu Centralno-Wschodniego
- 55. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Zielonej Górze
- 56. Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Chrzanowie
- 57. Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Toruniu
- 58. Lubuski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
- 59. Lokalny Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej